Пролетарыі ўсіх краін, еднайцеся!

Комуністычная партыя (большэвікоў) Беларусі

Совецкая Беларусь

ОРГАН ЦК КП(б) БЕЛАРУСІ, СОЎНАРКОМА І ПРЭЗІДЫУМА ВЯРХОЎНАГА СОВЕТА БССР

№ 61 (7502) СЕРАДА 16 ЧЭРВЕНЯ 1943 г.

ПРАЧЫТАЎ — ПЕРАДАЙ ДРУГОМУ.

Мы вядзём вялікую вызваленчую вайну. Мы вядзём яе не адны, а разам з нашымі саюзнікамі. Яна нясе нам перамогу над подлымі ворагамі чалавецтва, над нямецка-фашысцкімі імперыялістамі. На яе сцягу напісана: Няхай жыве перамога англа-совецка-амерыканскага баявога саюза!

І. СТАЛІН.

Паведамленне Наркамфіна Саюза ССР

Другая Дзяржаўная Ваенная Пазыка, выпушчаная 5 чэрвеня г. г. на суму 12 мільярдаў рублёў, размешчана за 7 дзён на 20 мільярдаў 323 мільёны 32 тысячы рублёў — з перавышэннем на 8 мільярдаў 323 мільёны 32 тысячы рублёў.

У сувязі са значным перавышэннем устаноўленай сумы пазыкі, Наркамфінам СССР, на аснове ўказання СНК СССР, дадзена распараджэнне спыніць усюды з 13 чэрвеня 1943 года далейшую падпіску на пазыку.

Наркамфін СССР А. ЗВЕРЭЎ.

12 чэрвеня 1943 года.

Пану Кардэлу Хэлу, Дзяржаўнаму Сакратару

ВАШЫНГТОН.

У дзень першай гадавіны падпісання Пагаднення паміж Урадамі Совецкага Саюза і Злучаных Штатаў Амерыкі аб прынцыпах, прымянімых да ўзаемнай дапамогі ў вядзенні вайны супроць агрэсіі, шлю Вам, Ураду ЗША і амерыканскаму народу ад Совецкага Урада, народаў Совецкага Саюза і асабіста ад сябе сардэчныя прывітанні і найлепшыя пажаданні.

Ужо пры заключэнні Пагаднення 11 чэрвеня 1942 года было відавочна яго важнае значэнне як для ўмацавання баявога супрацоўніцтва Совецкага Саюза і Злучаных Штатаў Амерыкі ў вайне супроць гітлераўскай Германіі, так і для ўмацавання ўзаемнага разумення і ўзгодненасці дзеянняў паміж нашымі краінамі ў перыяд пасля пераможнага заканчэння вайны.

Мінулы год даказаў, што гэта Пагадненне з'яўляецца адным з краевугольных каменяў, на якія апіраецца баявая магутнасць усёй англа-совецка-амерыканскай кааліцыі.

Ад нашых сумесных магутных udaraў па ненавіснаму агульнаму ворагу чакаюць канчатковай перамогі і выратавання народы, якія падвергліся фашысцкаму нападу і знаходзяцца пад яго пагрозай. У гэтых сумесных баях і на аснове нашай агульнай перамогі вырасце супрацоўніцтва Совецкага Саюза, Злучаных Штатаў і Вялікабрытаніі, таксама і ў пасляваенны час у інтарэсах усіх свабодалюбівых народаў.

В. МОЛАТАЎ.

Яго Прэвасхадзіцельству В. М. Молатаву, Народнаму Камісару Замежных Спраў

МАСКВА.

Я глыбока цаню Ваша ветлівае пасланне з прычыны першай гадавіны падпісання Пагаднення паміж Урадамі Злучаных Штатаў і Совецкага Саюза аб прынцыпах, прымянімых да ўзаемнай дапамогі ў вядзенні вайны супроць агрэсіі. Я поўнасцю падзяляю Вашы погляды адносна значэння гэтага Пагаднення для дасягнення вернай перамогі над нашым агульным ворагам, дзеля чаго народ і ўзброеныя сілы Совецкага Саюза ўносілі і ўносяць бяссмертны ўклад.

Гэта Пагадненне з'яўляецца сімвалам нашай рашучасці захоўваць адзінства ў ажыццяўленні велізарнай задачы поўнага разгрому і знішчэння захопніцкіх сіл. У дасягненне гэтай мэты народы і ўзброеныя сілы Аб'яднаных нацый уклалі дух рашучасці і самаахвярнасці, які не мае сабе роўнага ў векавой барацьбе чалавецтва за чалавечыя правы і чалавечую свабоду.

Я таксама падзяляю Вашу ўпэўненасць у тым, што дух супрацоўніцтва паміж Вашай нацыяй і маёй і паміж усімі Аб'яднанымі нацыямі, якія выкаваны на полі бою, яшчэ больш умацуецца пасля таго, як будзе дасягнута перамога і калі яна дасць усім нам магчымасць паспяхова справіцца з каласальнай задачай мірнага будаўніцтва, якая ўстане перад намі.

ХЭЛ.

Усімі сродкамі біць акупантаў

Чаго толькі не рабілі, чаго не рыхдумлялі немцы, каб расстроіць партызанскі рух! Але як яны не стараліся, на якія хітрыкі не пускаліся, партызаны заўсёды выкрывалі сутнасць нямецкіх правакацый.

Спачатку немцы крычалі, што партызанскі рух—гэта рух адзінак, якія не знаходзяць падтрымкі ў насельніцтва. Супроць захопнікаў узнялася ўся Беларусь —і немцы ўбачылі, што яны акружаны ўсенароднай нянавісцю і пагардай. Гаворачы пра Беларусь, яны сталі часта ўспамінаць сталінградскі кацёл.

Масавым тэрорам каты Гітлера імкнуліся запалохаць наш народ, зламаць яго волю да супраціўлення.

Колькі абвяшчалася ўжо «тыдняў па знішчэнню партызан»! Колькі раз'юшаных эсэсаўскіх экспедыцый пракацілася па вёсках і гарадах. І заўсёды ў адказ узнімалася новая нястрымная хваля ўсенароднай нянавісці да захопнікаў.

Бяссільныя перамагчы збрайй, немцы рашылі яшчэ раз пусціць у ход гебельсаўскую шарманку. У лістоўцы, напісанай нібыта совецкім камандаваннем, немцы прапануюць партызанам спыніць дзеянні дробнымі атрадамі, групамі і па аднаму, а аб'ядноўвацца ў вялікія атрады, залягаць на базах і чакаць.

Чаго чакаць? Ну, вядома, каб немцы ў гэты час маглі спакойна перапраўляць праз Беларусь на фронт эшалоны з гітлераўскімі галаварэзамі, узбраеннем і тэхнікай.

Шытая белымі ніткамі, гэтая фальшыўка не можа схаваць драпежных кіпцюроў Гітлера, якімі ён намерыўся схапіць нас за горла.

Гебельс шукаў дурняў, але мы смяёмся з дурня. Што-ж, сабака брэша—вецер носіць.

Немцы заклікаюць нас — не дзейнічаць дробнымі атрадамі, групамі і па аднаму. Давайце-ж створым яшчэ больш баявых ударных груп, якія знянацку будуць нападаць на гітлераўцаў, знішчаць іх гарнізоны, узрываць іх склады, пускаць пад адкос эшалоны, і знікаць, каб заўтра з'явіцца ў новым месцы!

Немцы слёзна просяць, каб мы не білі іх з засад, на дарогах, на вуліцах. Давайце-ж яшчэ больш узмацнім дзейнасць нашай баявой разведкі, павялічым рады снайпераў!

Няхай штодня кожны камандзір спытае сябе — што зрабіў сёння мой атрад для радзімы? Няхай кожны партызан паставіць сваёй мэтай—штодня ўносіць у скарбніцу атрада свой учынак у імя вызвалення бацькаўшчыны.

Калі сёння няма немца ў тваёй вёсцы — не чакай да заўтра, шукай яго ў суседняй. Знайдзі і забі—вось стратэгія партызана.

Гебельс не ўпрашваў-бы нас не дзейнічаць асобнымі групамі, каб немцы не баяліся нашых смелых налётчыкаў. Партызаны Іван Палагейкін, Віктар Каралёў і Владзімір Сыравежкін утраіх пусцілі пад адкос чатыры варожыя эшалоны. Яны ўтраіх выйгралі перамогу, якую на полі бою прышлося-б заваёўваць цэламу злучэнню.

І адзін у полі воін — гавораць нашы храбрацы. І даводзяць гэта лічбамі забітых немцаў. Снайпер Іван Д. забіў ужо 70 фрыцаў. Ён гаворыць: «Пражыць дзень, не забіўшы немца,—грэх перад радзімай».

Такі наш адказ на нямецкую правакацыю.

Партызаны і партызанкі! Больш рашучасці, больш актыўнасці ў кожным звяне нашай барацьбы— ад атрада да снайпера!

Чырвоная Армія рыхтуе пагібель немцу. Дапамагайце ёй з тыла новымі ўдарамі па ворагу!

Смерць кожнаму гітлераўцу, які топча беларускую зямлю!

Налёты вялікіх сіл нашай авіяцыі на аэрадромы праціўніка

У ноч на 12 чэрвеня вялікія сілы нашай авіяцыі дальняга дзеяння нанеслі новы магутны ўдар па аэрадромах праціўніка. На нямецкія самалёты, якія знаходзіліся на аэрадромах, на ангары, склады гаручага і боепрыпасаў, а таксама на лётныя палі аэрадромаў скінута больш 600 тон фугасных і запальваючых бомбаў. У выніку бамбардыроўкі знішчана і пашкоджана вялікая колькасць варожых самалётаў. Нашымі лётчыкамі адзначана больш 100 пажараў, многія з якіх суправаджаліся выбухамі вялікай сілы. Два нашы самалёты не вярнуліся на свае базы.

Налёт нашай авіяцыі на чыгуначныя вузлы Гомель, Бранск і станцыю Карачэў

У ноч на 13 чэрвеня наша авіяцыя дальняга дзеяння вялікімі сіламі зрабіла налёт на чыгуначныя вузлы Гомель, Бранск і станцыю Карачэў. Эфектыўнай бамбардыроўцы былі падвергнуты скопішчы эшалонаў праціўніка і склады боепрыпасаў. Нагляданнем нашых лётчыкаў адзначана больш 100 пажараў. Пажары суправаджаліся моцнымі выбухамі. Два нашы самалёты не вярнуліся на свае базы.

На фронтах Айчыннай вайны

(З паведамленняў Совінформбюро за 13 і 14 чэрвеня)

На працягу 13 і 14 чэрвеня на фронце істотных змен не адбылося.

Нашай авіяцыяй у Барэнцавым моры патоплены нямецкі транспарт і два вартавыя кацеры. У Чорным моры патоплен транспарт праціўніка.

За мінулы тыдзень, з 6 па 12 чэрвеня ўключна, у паветраных баях, на аэрадромах праціўніка, агнём зянітнай артылерыі і войск знішчана 498 нямецкіх самалётаў. Апрача таго вялікая колькасць варожых самалётаў знішчана і пашкоджана ў выніку налётаў вялікіх сіл совецкай авіяцыі на аэрадромы праціўніка ў ноч на 8, 10 і 12 чэрвеня. Нашы страты за гэты-ж час — 153 самалёты.

* * *

На Заходнім фронце нашы войскі знішчылі да 200 нямецкіх салдат і афіцэраў, падавілі агонь 4 артылерыйскіх і мінамётных батарэй праціўніка. На адным участку разведчы атрад Н-скай часці атакаваў нямецкія траншэі і ў рукапашнай схватцы знішчыў групу гітлераўцаў. Захапіўшы кулямёт, вінтоўкі і аўтаматы, разведчыкі вярнуліся ў сваю часць.

На захад ад Растова на Доне на адным участку праціўнік некалькі разоў спрабаваў атакаваць нашы пазіцыі. Пад пагубным кулямётным і мінамётным агнём нашых падраздзяленняў гітлераўцы кожны раз былі вымушаны паспешна адступаць, усцілаючы поле бою трупамі сваіх салдат. На другім участку праціўнік, прадпрыняўшы атаку, некалькі пацясніў наша перадавое падраздзяленне. Контрударам байцы Н-скай часці адкінулі немцаў і поўнасцю аднавілі становішча.

* * *

У раёне Белгорада разведчы атрад Н-скай часці, які дзейнічаў пад прыкрыццём артылерыйскага агня, выбіў немцаў з невялікага населёнага пункта. Разбураны два варожыя дзоты і знішчана да 40 салдат праціўніка.

Дваццаць снайпераў, пад камандаваннем Героя Совецкага Саюза — гвардыі старшыны Нікалая Ільіна, за чатыры дні забілі 123 гітлераўцаў.

* * *

На поўдзень ад Ізюма нашы артылерысты знішчылі нямецкую гармату, 6 кулямётаў, падавілі агонь 2 артылерыйскіх батарэй і знішчылі да роты гітлераўцаў.

На другім участку праціўнік спрабаваў перапраўіцца праз раку Паўночны Данец, але быў рассеяны агнём нашых падраздзяленняў. Забіта некалькі дзесяткаў нямецкіх салдат і афіцэраў.

Восем нямецкіх бамбардыроўшчыкаў пад прыкрыццём дзевяці знішчальнікаў спрабавалі бамбіць адзін з нашых аэрадромаў. Наша знішчальная авіяцыя не дапусціла варожыя самалёты да аэрадрома. У паветраных баях збіта 5 нямецкіх самалётаў. Астатнія самалёты праціўніка скінулі бомбы абыяк і хутка зніклі.

* * *

На паўночны Захад ад Мцэнска нашы разведчыя атрады раптоўным ударам выбілі праціўніка з чатырох населеных пунктаў. Немцы, спрабуючы аднавіць становішча, прадпрынялі некалькі жорсткіх контратак, але кожны раз адкідваліся назад. Нашы падраздзяленні ўтрымліваюць занятыя паселішчы. У выніку баёў на гэтым участку знішчана 9 артылерыйскіх і мінамётных батарэй, падбіта і спалена 8 танкаў і забіта да 300 нямецкіх салдат і афіцэраў. Апрача таго, агнём з пяхотнай зброі збіта 3 варожых самалёты. Нашымі байцамі захоплена ў немцаў 20 кулямётаў, 2 склады боепрыпасаў і харчовы склад. Узяты палонныя.

* * *

У раёне Лісічанска атрад аўтаматчыкаў праціўніка спрабаваў пераправіцца на левы бераг ракі Паўночны Данец. Агнём баявой аховы знішчана некалькі дзесяткаў гітлераўцаў. Многа варожых салдат утапілася ў рацэ. Артылерысты Н-скай часці рассеялі і часткова знішчылі да роты гітлераўцаў.

* * *

У раёне Сумы разведчая група Н-скай часці ўварвалася ў населены пункт, заняты праціўнікам. У рукапашнай схватцы нашы байцы знішчылі 20 гітлераўцаў, захапілі кулямёт і некалькі вінтовак. Снайперы Н-скага злучэння знішчылі 88 гітлераўцаў.

ДЗЕЮЧАЯ АРМІЯ. Палаўненне накіроўваецца на перадавыя.

Партызанскія навіны

ПАД АДКОС — 18 ЭШАЛОНАЎ

На чыгунцы паміж Пінскам і Мікашэвічамі ляжаць пад адкосам 18 варожых эшалонаў; партызаны пусцілі іх пад адкос за апошнія месяцы.

З 28 рэзервных паравозаў, якія былі ў мінулым годзе ў Лунінецкім дэпо, засталося прыгодных для работы ўсяго 2. Партызаны нанеслі магутны ўдар у самае сэрца ворагу: вывелі са строю яго рэзервныя паравозы.

Пінская вобласць.

ЗА ТРЫ ДНІ

Партызаны атрада імені Варашылава толькі за тры дні баявой дзейнасці ўзарвалі 5 варожых эшалонаў. У выніку разбіта 5 паравозаў, 16 вагонаў з боепрыпасамі, 4 вагоны з жывой сілай, 6 платформаў з аўтамашынамі, 15—з танкамі і адзін вагон з харчаваннем.

Гомельская вобласць.

ПАРТЫЗАНЫ-ПАДРЫЎНІКІ

Актыўна дзейнічаюць партызаны-падрыўнікі атрада імені Чапаева. Днямі яны ўзарвалі эшалон ворага з танкамі і аўтамашынамі. Пашкоджаны паравоз, разбіты 31 платформа.

Зусім нядаўна партызаны-падрыўнікі гэтага-ж атрада ўзарвалі эшалон з вугалем і боепрыпасамі. Пашкоджан паравоз, разбіта 9 вагонаў.

Вілейская вобласць.

ЗНІШЧАНЫ ДВА ПАРАВОЗЫ

Партызаны аднаго атрада падрыхтавалі і ўдала правялі крушэнне воінскага эшалона з тэхнікай нямецкіх захопнікаў.

Знішчаны два паравозы і 76 вагонаў. Узбраенне, якое немцы везлі на фронт, ператворана ў абломкі.

Баранавіцкая вобласць.

Мацнеюць удары брэсцкіх партызан

Атрымана паведамленне аб новых баявых поспехах брэсцкіх партызан. На чыгуначнай камунікацыі партызанскія атрады разграмілі 7 воінскіх эшалонаў ворага. Чыгункі знаходзяцца пад неаслабным кантролем партызан. Нядаўна партызанскі атрад імені Чкалава ўзарваў вялізны эшалон праціўніка. Аперацыя была вельмі ўдалай: 16 вагонаў з нямецкімі салдатамі апынуліся пад адкосам. Пад абломкамі вагонаў загінула звыш 300 нямецкіх салдат і афіцэраў, паранена да 150 фашыстаў.

Удалае крушэнне поезда арганізавалі партызаны атрада імені Молатава. Разбіты паравоз і 40 вагонаў з варожымі войскамі. Сотні гітлераўцаў не даехалі да фронта, знайшлі сабе магілу на нашай беларускай зямлі. Рух па гэтай чыгунцы быў спынены больш чым на суткі. Неўзабаве адбылося новае крушэнне, арганізаванае партызанамі, у часе якога разбіты паравоз, 7 платформаў і вагонаў.

Партызаны атрада імені Катоўскага ў канцы мая падарвалі два воінскія эшалоны нямецка - фашысцкіх захопнікаў. У выніку крушэння чыгунка не працавала на працягу 30 гадзін.

Партызаны-смельчакі з гэтага-ж атрада спалілі маёнтак нямецкага памешчыка. Пры маёнтку быў арганізаваны прыёмны пункт, праз які немцы адпраўлялі ў Германію жывёлу, адабраную ў сялян. Партызаны спалілі будынак пункта, забралі 250 кароў і вярнулі іх сялянам.

СТО ДВАЦЦАЦЬ ДВА БАІ

Хутка два годы, як нарадзіўся і дзейнічае ў Беларусі наш партызанскі атрад. Спачатку ён быў невялікі і слаба ўзброены, а таму няцяжка ўявіць, якою радасцю былі для нас кожны забіты немец, кожная захопленая ў яго вінтоўка, граната.

Дні ішлі, і мы набывалі зброю, баявы вопыт. Рады нашы шырыліся, мацнелі. Кожны наступны дзень прыносіў нам новыя перамогі.

З таго часу, як існуе наш атрад, мы правялі 122 баі. Больш 9 тысяч акупантаў знішчылі нашы партызаны. Намі пушчана пад адкос 97 нямецкіх эшалонаў з жывой сілай і тэхнікай. Разгромлена да 60 гарнізонаў праціўніка, каля 100 панскіх маёнткаў, арганізаваных акупантамі, знішчана многа абозаў, складаў, аўтамашын, браневікоў. Насельніцтва раёнаў Беларусі, у якіх дзейнічаюць нашы атрады, не дало акупантам ні грама харчавання і фуража. З гэтых раёнаў ні аднаго совецкага чалавека не змаглі пагнаць фашысцкія гандляры рабамі ў нямецкую няволю.

Год таму назад немцы пасылалі на барацьбу з партызанамі невялікія карныя атрады. Цяпер яны вымушаны кідаць супроць нас цэлыя палкі і нават дывізіі з артылерыяй, авіяцыяй і танкамі.

Разведка паведаміла, што на нас рушаць фашысцкія часці колькасцю да 10 батальёнаў. Іх арда, як стала вядома, складалася з адборных фашысцкіх галаварэзаў і катаў. Трэба было дастойна сустрэць няпрошаных гасцей. Атрады былі пастаўлены на ногі. Кожны баец адчуваў адказнасць моманту. Стаяць насмерць!—такі быў наш дэвіз.

Атраду тав. К. было даручана пайсці насустрач нямецкім войскам і ўсімі сіламі ўтрымаць іх на водным рубяжы. Нялёгка было ўтрымаць ворага. Але баявая задача—гэта непахісны закон: яго трэба выканаць або памерці.

Тую ноч не забудуць гітлераўскія бандыты. Гэта складаная аперацыя будзе запісана ў гісторыю партызанскага руху, як адна з яркіх старонак.

Калі атрад тав. К. сутыкнуўся ў гарачым баю з дзесяццю батальёнамі немцаў, асноўныя нашы сілы зайшлі ў тыл праціўніка і ўдарылі яму ў спіну. Ад нечаканага ўдару немцы збянтэжыліся, пачалі страляць абыяк і пад прыкрыццём начной цемры групамі кінуліся да лесу. Пачалося масавае знішчэнне карацеляў. Многія з іх кідаліся ў рэчку, а больш падалі ад нашых куль.

У гэтым баю мы знішчылі 740 нямецка-фашысцкіх акупантаў і захапілі багатыя трафеі. Толькі нямногім карацелям удалося ўцячы. Нямецкі налёт на наш партызанскі край закончыўся правалам.

Партызаны Беларусі заўсёды адчуваюць дапамогу народа, яго бязмежную адданасць вялікай вызваленчай справе. З якім хвалюючым пачуццём і любоўю адносяцца да нас сяляне і ўсе працоўныя, з якою радасцю яны падзяляюць з намі апошні кавалак хлеба!

...Ішоў бой. Ірваліся міны. Над галавою свісталі кулі. Нечакана з-за ўзгорка з'явілася бабулька з вядзёркам. Пагарджаючы небяспекай, яна ішла з акопа ў акоп, дзе ляжалі нашы байцы, і частавала іх малаком. Нас здзівіла смеласць бабулі, мы былі расчулены яе мацярынскімі клопатамі. Калі яна наблізілася да мяне, я сказаў, каб яна залегла і схавалася ад куль, але яна адмовілася: «Нішто, сыночкі, сябе я не берагу, а вот вас патрэбна зберагчы». І яна зноў пайшла ўздоўж лініі агню.

Мы далёка ад фронта, але мы чуем яго дыханне, перажываем яго цяжкасці і патрэбы. Наша зброя не стыне ў баях, бо ведаем: мы ваюем—фронту лягчэй, адпачываем—фронту цяжэй. Дапамога Чырвонай Арміі — наша кроўная задача.

ПІЛІП К.,
камандзір Н-скіх партызанскіх атрадаў Беларусі.

У Мозыры

Крывёю мірных совецкіх людзей залілі акупанты горад Мозыр.

У шматлікіх турмах і засценках немцы чыняць жудасныя здзекі над совецкімі грамадзянамі. У будынку 2-й совецкай больніцы размешчаны карны атрад фашысцкіх галаварэзаў. Па Слуцкай вуліцы немцы пабудавалі фабрыку смерці — турму. Там закатавана многа ні ў чым нявінных людзей.

Нядаўна з рук гестапаўцаў вырваўся грамадзянін М., які жыў у Мозыры. Вось што ён расказвае:

— Цяжка расказаць аб усіх жудасных здзеках, якія чыняць гітлераўцы над тымі, хто пападае ў іх крывавыя лапы. На допытах фашысты збіваюць да страты прытомнасці, падвешваюць людзей за рукі або за ногі, па некалькі сутак не даюць есці. Асуджаных на смерць прымушаюць капаць сабе магілу і жывых засыпаюць зямлёю.

Людзі баяцца выйсці на вуліцу. Нядаўна да адной вясковай дзяўчыны, якая прышла ў Мозыр, падышоў гітлеравец і патрабаваў гарэлкі. Калі сялянка адказала, што ніякай гарэлкі ў яе няма, бандыт выстраліў у дзяўчыну і цяжка параніў яе.

Немцы разбурылі ўсе грамадскія будынкі і дамы. Ад вуліц Ленінскай, Пушкінскай, Мала-Пушкінскай, Слуцкай засталіся адны руіны. Знішчаны помнікі, якія старанна ахоўваліся мазырчанамі. Багацейшыя габінеты Мазырскага педвучылішча разгромлены. Раскрадзена гарадская бібліятэка. Творы класікаў рускай і беларускай літаратуры—Пушкіна, Талстога, Горкага, Купалы, Коласа — спалены.

Гордасцю мазырчан былі прыгожыя прысады, якія красаваліся вакол горада. Усё гэта знішчана бандыцкімі рукамі. Зсечаны гарадскі парк і нават стагодныя дрэвы ля могілак.

Але ніякімі катаваннямі не зламаць рашучасці і мужнасці совецкіх патрыётаў. Мазырчане ідуць у партызанскія атрады, знішчаюць праклятых гітлераўцаў, помсцяць ім за нечуваныя здзекі і злачынствы.

ПАЛЕСКАЯ ВОБЛАСЦЬ.
(Наш кар.).

КАРЭЛЬСКІ ФРОНТ. Байцы падраздзялення камандзіра тав. Пасько займаюць новы агнявы рубеж.

Слова—зброя

Для насельніцтва часова акупіраванай ворагам тэрыторыі слова праўды патрэбна, як хлеб, як паветра. Таму партызанскія агітатары, рызыкуючы і, падчас, ахвяруючы жыццём, ідуць з вёскі да вёскі і нястомна нясуць праўду ў гушчы заняволеных мас.

Слаўнага разведчыка, ордэнаносца Ігара ведаюць у многіх сёлах. Яго чакаюць з нецярпеннем. Кожны раз, калі Ігар бывае на заданнях, ён абавязкова заходзіць да сялян і задушэўна гутарыць з імі. Простая размова звычайна праходзіць ажыўлена, змястоўна. Нават калі Ігар расказвае аб вядомых жыццёвых фактах, то яны даходзяць да сэрца, успрымаюцца з асаблівай сілай.

Аднойчы Ігар пераправіўся праз раку і наведаў вёску С. Людзі ахнулі ад здзіўлення. Дзяўчаты кінуліся цалавацца. Ігар развёў рукамі і не разумеў, у чым справа. Толькі адзін стары расказаў яму прычыну. Сёння раніцай сюды прыязджалі немцы і выхваляліся, што перабілі ўсіх партызан. Для большага «форсу» яны называлі прозвішчы, дзе таксама быў упамянёны Ігар.

— Відаць, нямецкаму ваяку вашы кулі не да смаку,—усміхнуўшыся, пакруціў галавою старык, закончыўшы расказ.

Партызанскага пасланца шчыльна абступілі сяляне. Ігар дастаў з кішэні маленькую запісную кніжку і пачаў гаварыць.

— Нямецкія карнікі хацелі нас знішчыць. Але іх разлікі праваліліся. З падбітай мордай яны ўцяклі назад. Бандыты ад злосці ашалелі. Яны руйнавалі ўсё, што траплялася. Толькі ў адным нашым раёне спалілі 49 вёсак і расстралялі 756 жыхароў. Надняx я сам бачыў, як па шляху на Віцебск этапам гналі 40 маладых дзяўчат. Нявольніцы ледзь перастаўлялі пацёртыя, стомленыя ногі і, ціха плачучы, хусткамі выціралі вочы.

Ігар на хвіліну змоўк. Яго праўдзівыя словы дыхалі нянавісцю да катаў і гвалтаўнікоў. Яны глыбока кранулі людзей.

— Сынок,— загаварыў стары,— мы пойдзем з табою. У нас, шасцерых, ёсць свае вінтоўкі, прыхапасілі яшчэ тое-сёе.

— А як-жа жонкі? — спытаў Ігар.

— Ты аб нас, хлапчына, не клапаціся,—адказала байчэйшая з жанчын: —мы тут асобна стварылі сваю бабскую каманду. Па начах ахоўваем вёску. І будзем вам надзейнымі памочнікамі.

— Добра, жанчынкі,— ласкава сказаў на развітанне Ігар,—вашу просьбу перадам камандзіру.

Адна з прысутных, худая, высокая жанчына, з густымі чорнымі брывамі, вышла наперад і перадала Ігару вядро, прыкрытае белым ручніком.

— Тут масла, дарагі,—прагаварыла яна слабым голасам. —Перадай яго сваім таварышам і перадай камандзіру, што мы, жанчыны, схавалі ад немцаў пяць тон жыта. Няхай прысылае падводы...

* * *

Раніцай Апанас ідзе ў штаб атрада, перапісвае там зводку Совецкага Інформбюро і вясёлы, з заўсёднай усмешкай на твары, паяўляецца сярод партызан. Хлопцы кідаюць снедаць і бягуць да агітатара. У іх—гэта самы любімы чалавек. З яго прыходам пусцеюць суседнія зямлянкі. У самай большай з іх заціхаюць галасы. Упіўшыся вачыма ў мужчыну моцнага стану, які стаіць ля сцяны і водзіць тонкім кіёчкам па карце, людзі ловяць кожнае яго слова, сочаць за кожным рухам.

Сваю работу Апанас праводзіць з захапленнем. Яго мова—простая, зразумелая. Масавыя чыткі і гутаркі часта ператвараюцца ў жывое, цікавае абмеркаванне. Агітатар іх будуе на канкрэтных фактах, на прыкладах з жыцця.

— У раёне вёскі К.,—расказвае Апанас,—два нямецкія батальёны насядалі на нашу групу. Загада аб адыходзе не было, і мы сталі насмерць. Немцы пусцілі ў ход сваю тэхніку. Самалёты зверху, а танкі і артылерыя з зямлі... Ад суцэльнага грому звінела ў вушах. Але мы вытрымалі і, калі немцы ў трэці раз пайшлі ў наступленне, з усяе сілы ўдарыла партызанская зброя. Я выбіраў жывыя цэлі, падпускаў фрыцаў бліжэй да сябе і метадычна касіў з аўтамата. Вось забіў 20 салдат, а яны ўсё лезуць, як на ражон. Хлопцы раззлаваліся і кінуліся ў атаку. З асаблівай ярасцю біў я фрыцаў прыкладам, пароў іх кінжалам. Яшчэ двух гітлераўцаў адправіў на той свет. Адзін з іх аказаўся камандзірам батальёна, обер-лейтэнантам Куртам Бакерам. Я забраў у яго каштоўныя дакументы, зняў усё яго снаражэнне і нямецкім аўтаматам зноў стаў частаваць немцаў.

Агітатар-воін выхоўвае ў партызан і партызанак смеласць і адвагу, мужнасць і геройства, самаадданасць і няведанне страху ў барацьбе. Ён выкарыстоўвае самыя рознастайныя формы і метады. У сакавіку бягучага года, партызаны знайшлі ў лесе кучу знявечаных трупаў. Гітлераўцы перад адыходам сагналі сюды 8 мужчын, 10 жанчын і 19 дзяцей і ўсіх закатавалі. На гэтым крывавым месцы Апанас звярнуўся са словам да байцоў.

— Паглядзіце,—сказаў ён,— на гэта страшэннае відовішча. Нямецкія вылюдкі загубілі жыццё дзесяткаў дарагіх нам людзей. Вось перад вамі халодныя целы мірных людзей—Маскалёвай Наталлі, Грышчанка Тацяны, Маскалёвай Ліды, Суворавай Аўдоцці. А тут, у напоўненай крывёю яме, звалены ў адно месца трупы ўрача Платона Казырыцкага, яго жонкі і шасці маленькіх дзяцей. Усе яны не скарыліся і мужна прынялі смерць. Мы не забудзем іх імён. Мы не забудзем 15-гадовага Валодзю Вайцахоўскага, які вісіць перад вамі на суку. Ён плюнуў у твар нямецкаму афіцэру і за гэта паплаціўся жыццём. Бандыты адсеклі яму рукі, выкалолі вочы, адрэзалі вушы і нос, спаласавалі нажамі спіну.

Паглядзіце, таварышы, і няхай гэты жахлівы малюнак на ўсё жыццё запомніцца вам! Да апошняга дыхання помсціце ворагу!

Над трупамі мірных жыхароў прагучэла святая партызанская клятва.

У тую-ж ноч група няўлоўных народных мсціўцаў разграміла варожы гарнізон і пусціла пад адкос чыгуначны эшалон. Партызанам дапамагала ў гэтых аперацыях усё насельніцтва.

Якуб КАЧАН.

ВІЦЕБСКАЯ ВОБЛАСЦЬ.
(Наш спецкор).

ЛЮБІЦЕ РАДЗІМУ, ЯК РЫМА ШАРШНЁВА!

Ганаруся подвігам сваёй дачкі

(Пісьмо маці Рымы—Лідзіі Шаршнёвай у ЦК комсамола Беларусі і рэдакцыю газеты «Совецкая Беларусь»)

Дарагія таварышы!

Атрымала ваша пісьмо з сумнай весткай аб смерці маёй горача любімай дачкі Рымы. У газеце «Совецкая Беларусь» я чытала нарыс, з якога даведалася аб некаторых падрабязнасцях жыцця і смерці маёй дачкі ў варожым тыле.

Мне вельмі цяжка звыкнуцца з думкай, што Рымы няма ў жывых, што ніколі больш не ўбачу яе. Гора маё суцяшае адно: Рыма аддала сваё маладое жыццё за вызваленне нашай вялікай радзімы.

Я ганаруся подвігам сваёй Рымы. У цяжкую хвіліну, у рашаючую мінуту бою яна не дрогнула і, засланіўшы сваім целам амбразуру варожага дзота, выратавала жыццё камандзіра і сваіх баявых таварышаў, забяспечыла поспех партызанскай атакі.

Я спадзяюся, што за смерць маёй дачкі жорстка адпомсцяць гітлераўцам нашы слаўныя партызаны і воіны Чырвонай Арміі, у радах якіх з першых дзён вайны змагаецца бацька Рымы.

[illegible]арагія! Разам з Рымай у ліпені 1941 года мы [illegible]лі родную Беларусь і прыехалі ў глыбокі совецкі тыл. Праз тры дні Рыма разам са мной пайшла працаваць на палі калгаса «Маяк Ільіча» і да пачатку зімы выпрацавала 250 працадзён.

Дзевяць доўгіх месяцаў мы не мелі ніякіх вестак ад майго мужа. Часамі я губляла надзею, што ён жывы. Рымачка заўсёды супакойвала мяне. Яна знаходзіла такія пяшчотныя, цёплыя словы і ўсяляла ўпэўненасць, што яе бацька жывы. Якая радасць была для нас, калі мы атрымалі ад яго вестачку з фронта.

Хутка Рыма нас пакінула. Яна паехала ў родную Беларусь, куды імкнулася ўвесь час. На развітанне яна сказала:

— Мама, можаш быць упэўненай у сваёй дачцы. Я прабяруся ў Беларусь, у партызанскія атрады. Словам і зброяй буду помсціць фашысцкім людаедам. Калі мне давядзецца загінуць, дык сваё жыццё я дарэмна не аддам.

Мужнасць, бясстрашша і гераізм, якія Рыма праявіла ў апошнюю мінуту свайго жыцця, надаюць мне сілы перанесці боль страты. Я ведаю, што толькі так павінна была зрабіць патрыётка, [illegible] ленінска-сталінскага комсамола.

[illegible] мяне засталася толькі адна дачка Аллачка. Буду выхоўваць у Аллачкі, як і ў Рымы, свяшчэнную нянавісць да фашысцкіх мярзотнікаў, бязмежную любоў да радзімы, да таварыша Сталіна.

Я ўвесь час працавала ў калгасе, у вёсцы Тоцкае, выпрацавала 750 працадзён. У красавіку мяне прынялі ў кандыдаты ВКП(б). Буду працаваць яшчэ лепш, яшчэ больш, каб дапамагчы нашым дарагім абаронцам радзімы ачысціць совецкую зямлю ад нямецкіх акупантаў, у барацьбе супроць якіх загінула мая родная Рыма.

З прывітаннем

Лідзія Васільеўна ШАРШНЁВА.

...Партызаны атакуюць нямецкі гарнізон. Іх шлях перагараджае свінцовы лівень. Падае ранены камандзір. Трэба заткнуць горла варожаму кулямёту, інакш — загінуць таварышы, сарвецца атака. І тады ўзнімаецца партызанка Рыма Шаршнёва, як віхар, яна кідаецца ўперад і целам сваім закрывае амбразуру варожага дзота. Атака завяршаецца поўным разгромам нямецкага гарнізона.

Так нарадзіўся подвіг простай добрушскай дзяўчыны Рымы Шаршнёвай. Яе подвіг — бяссмертны доказ бязмежнай любові да Радзімы і нязгаснай нянавісці да гітлераўскага звяр'я. З гэтымі свяшчэннымі пачуццямі ідуць у бой і знішчаюць нямецкіх акупантаў тысячы слаўных сыноў і дочак беларускага народа.

Мал. Г. Валька.

Будзем вартымі яе імя

Пісьмо калгасніц звяна імені Рымы Шаршнёвай

Зараз няма Рымы сярод нас. Дзеля шчасця Радзімы яна ахвяравала сабою.

Мы ганарымся нашай гераіняй-партызанкай. Яе подвіг кліча нас да помсты ворагу.

Мы, жонкі франтавікоў, калгасніцы арцелі «Маяк Ільіча» (Чкалаўская вобласць), рашылі падвоіць і патроіць нашы намаганні ў працы, каб быць дастойнымі нашай слаўнай калгасніцы Рымы.

Арганізаваўшыся ў звяно імені Рымы Шаршнёвай, мы абавязаліся з плошчы 150 гектараў насеннага ўчастка пшаніцы вырасціць ураджай не менш 150 пудоў з га.

Наша звяно своечасова правяло апрацоўку і сяўбу ўсяго ўчастка. На ім мы правялі пярвічнае баранаванне зябліва, потым культывацыю і сяўбу адборным зярном—элітай і 1-й рэпрадукцыяй.

Зараз на ўчастку зашумела ярына. Такой збажыны не бачылі яшчэ нашы старыкі. Багаты калгасны ўраджай будзе светлым помнікам нашай Рыме.

Жанчыны і дзяўчаты, арганізуйцеся ў стаханаўскія звенні, вырошчвайце ваенны стопудовы ўраджай! Працуйце і змагайцеся, як Рыма!—з такім заклікам звярнуліся мы да жанчын-калгасніц.

Старшая звяна Марыя АЛФУЦІНА; члены звяна: КАРЧАГІНА, СЕМАЕВА, САМАДУРАВА.

Яна помсціць

Ясныя, блакітныя вочы... Косы, як лён, мяккая, добрая ўсмешка... Гэта Маруся К.—беларуская дзяўчына.

Аб чым яна марыла васемнаццаці год? Усе яе мары былі ў жыцці. Радзіма-маці любоўна расціла моладзь, нашу будучыню, надзею. Мары моладзі ажыццяўляліся.

Маруся любіць дзяцей. Яна любіць такіх-жа жыццерадасных, як і сама. Яна выбірае прафесію настаўніцы. Пасля сямігодкі едзе ў настаўніцкае вучылішча. Студэнтка Маруся—часты і жаданы госць у калгасе. Там працуюць яе бацькі. Там у яе многа сяброў. Яны заўсёды чакаюць яе.

Чэрвеньскім ранкам усё абарвалася. Чорны груган-немец прыляцеў на Беларусь.

Родны горад пылаў. Фашысцкія сцярвятнікі скідалі бомбы. Па разбураных вуліцах Мінска яна ішла, ледзь перастаўляючы ногі. Вышла на шасэ ў напрамку да роднага калгаса. Ішла, аглядаючыся: вялізнае зарава стаяла над Мінскам. У неба ўзнімаліся барвовыя языкі полымя. Марусі здавалася, што агонь пячэ сэрца.

Жыць стала немагчыма. Чорны смутак і гора навіслі над вёскай. Крывавыя злачынствы клікалі да помсты.

Маруся выбрала цяжкі, але правільны шлях. Гэта быў шлях барацьбы. Барацьбы лютай, бязлітаснай, барацьбы за народ, за дзявочае шчасце, за Беларусь.

Глухою ноччу пры лучыне яна пісала лістоўкі. Ёй дапамагала сяброўка Каця. Лістоўкі клікалі совецкіх людзей на барацьбу, клікалі біць гітлераўцаў, як шалёных сабак. Ва ўмовах крывавага фашысцкага тэрору дзяўчаты разносілі лістоўкі па вёсках.

Быў май 1942 года. Маруся прышла ў партызанскі атрад. «Праўда»—так завецца гэты атрад, і ўсе ведаюць, што азначае гэтая назва: за праўду і волю змагаецца атрад. Дзяўчына прынесла зброю, а потым яшчэ і яшчэ. Так яна даставіла два аўтаматы і 14 дыскаў да іх, восем вінтовак, адзінаццаць гранат і 35 запалаў да іх, 1.200 патронаў... Неўзабаве яна прывяла чырвонаармейца, які ўцёк з фашысцкага палону. Яна дапамагала яму хавацца ад гітлераўцаў.

Кастрычніцкай ноччу на чыгунцы раздаўся выбух. У паветра ўзляцеў паравоз і 14 цыстэрнаў з бензінам. Гэта было пад Мінскам. Гэта Маруся помсціла ворагу за Мінск.

Патаемнымі сцежкамі прабіралася яна ў родную вёску. Ці жывы бацькі? Што з братам? Ці цэлая вёска? Думкі яе непакоілі ўсю дарогу. І вось яна перад страшэнным фактам: немцы расстралялі бацьку, павесілі маці, задушылі брата... Кроў і слёзы ў роднай вёсцы...

Гора не зламала дзяўчыну. Яна стала больш злоснай і рашучай. Яна помсціць. Пад адкос ляцяць варожыя паязды. Помсціць Маруся. Яна будзе помсціць яшчэ больш—да таго часу, пакуль на роднай зямлі не застанецца ніводнага чужынца.

С. ШАЎРОВА.

Падругі

Чалавек пазнаецца ў баю. У ім, як у люстры, відаць самыя тонкія адценні чалавечага характару. У нямногія хвіліны жорсткай схваткі з ворагам ты можаш узвялічыць і праславіць сябе, заваяваць усеагульную любоў і пашану.

У баю можна загінуць. Але героі неўміручы, яны жывуць сярод жывых і сваім прыкладам клічуць наперад. Пра іх складаюць песні, яны становяцца баявым сцягам тых, хто смела ідзе на ворага і заўсёды перамагае яго.

У баю нараджаецца і самая моцная дружба і самая шчырая любоў. Нарадзілася яна і ў трох маладых дзяўчат, трох комсамолак-партызанак з атрада імені Гастэла: Рымы, Ніны і Галі. Разам з атрадам яны прайшлі па тылах ворага многія сотні кілометраў, разам узрывалі 14 варожых эшалонаў, 3 вялікія чыгуначныя масты і 6 малых, у баях знішчылі каля 1.500 немцаў. Ні адна баявая аперацыя не прайшла без іх удзелу. У баю яны заўсёды наперадзе, заўсёды першыя. Дзяўчаты сталі любімцамі атрада, імі ганарацца, іх паважаюць.

Сярод гастэлаўцаў няма цяпер Рымы Шаршнёвай. Яна загінула ў баю, загінула героем. Але яе вобраз, яе гераічны ўчынак жыве ў народзе.

На магіле сваёй бясстрашнай сяброўкі Ніна і Галя пакляліся быць бязлітаснымі да ворага, няломнымі ў барацьбе. Яны далі слова біць немцаў так, як біла іх Рыма.

* * *

Атрад атрымаў заданне ўзарваць вялікі чыгуначны мост. На подступах да маста немцы пабудавалі моцную абарону. Вялікі гарнізон гітлераўцаў засеў у шматлікіх дзотах, і да маста нельга было падступіцца. Вырашана было ісці на штурм і пад агнём ворага ўзрываць мост.

Туманным досвіткам гастэлаўцы атакавалі мост. У кароткай, жорсткай схватцы партызаны выбілі немцаў з аднаго берага ракі, занялі дзоты і завязалі бой з фашыстамі, якія знаходзіліся на другім беразе. Тым часам 8 падрыўнікаў начале з Нінай і Галяй пачалі прабірацца на мост. Іх заўважылі немцы і адкрылі ўраганны агонь. Кулі зацокалі аб ажурныя фермы маста, закіпела вада ад мін.

Адзін за другім зваліліся паранеными двое падрыўнікаў. Іх замянілі новыя. Прыціскаючыся да насцілу, яны пераносілі на мост дзесяткі кілограмаў узрыўчаткі, якую прымалі дзве адважныя дзяўчыны. Яны закладвалі яе пад фермы, злучалі зарады шнурамі.

Калі мініраванне маста падыходзіла да канца, з суседняга нямецкага гарнізона ўдарылі цяжкія мінамёты. Але дзяўчаты працавалі спакойна і ўпэўнена, пакуль не быў закладзены апошні кілограм узрыўчаткі.

Камандзір атрада Казімір запальвае шнур. Не гарыць шнур. Ён загадвае падрыўнікам хутчэй адпаўзаць ад маста. «Не будзе гарэць—сам узарвуся з мастом!» —паказвае ён знакамі. Дзяўчаты адпаўзаюць неахвотна. Яны сочаць за камандзірам, за кожным яго рухам. Камандзір зноў запальвае шнур. На гэты раз шнур загарэўся. І толькі цяпер падрыўніцы разам з камандзірам адыходзяць.

Ад моцнага выбуху скалыхаецца зямля. Грузна апускаюцца на дно сталёвыя фермы. На нейкі момант партызаны забываюцца аб небяспецы, крычаць «ура», кідаюцца ў абдымкі. Ад шчырага сэрца яны цалуюць двух гераінь, бясстрашных падруг, адвагай якіх надоўга выведзена са строю важнейшая чыгуначная магістраль ворага.

Праз некалькі дзён камандаваннем атрада распрацоўваецца новая аперацыя. Цёмнай ноччу гастэлаўцы прабіраюцца да чыгункі, якая ўзмоцнена ахоўваецца немцамі. Як і заўсёды, сярод партызан Ніна і Галя. Каля самай чыгункі партызаны натыкаюцца на фашыстаў. На агонь яны адказваюць агнём. Але весці бой з гітлераўцамі не ў іх мэце. Ім трэба прабрацца на чыгунку і замініраваць яе.

Хмызнякамі і балотамі абыходзяць партызаны і набліжаюцца да чыгункі за 10 кілометраў ад месца сутычкі. Але і тут не лепш. Па чыгунцы ходзяць абходчыкі, у дзотах сядзяць фрыцы. Узмоцненая ахова чыгункі — першая адзнака, што па ёй будзе рухацца важны цягнік. Партызаны займаюць абарону, а Ніна і Галя пад аховай аўтаматчыка Сашы Ільічова паўзуць да чыгуначнага палатна.

Пры набліжэнні абходчыкаў дзяўчаты прыціскаюцца да зямлі і затайваюць дыханне. Але вось яны ўлучаюць зручны момант, прабіраюцца на палатно і закладаюць пад рэйкі міны.

Зроблена толькі палова справы. Цяпер трэба чакаць, чакаць цярпліва, доўга. Праходзіць адзін поезд — дзяўчаты прапускаюць яго. Прапускаюць і другі. Трэцім ішоў спецыяльны поезд. У ім ехаў на ўсходні фронт надзьмуты фашысцкі генерал пад аховай 200 эсэсаўцаў. Гэтага поезда і чакалі падрыўніцы. Ад моцнага выбуху адзін вагон падняло ў паветра, пакорчыла паравоз і некалькі вагонаў. У дзверы і вокны, як тручаныя, выскаквалі гітлераўцы. Праз галовы падрыўніц партызаны адкрылі па гітлераўцах знішчальны агонь.

У дзяўчат былі толькі пісталеты, але і з іх яны ва ўпор расстрэльвалі фашыстаў. Ад варожай кулі мёртвым прынік да зямлі Саша. Дзяўчаты падабралі яго і пачалі выбірацца з-пад агню.

За смерць Сашы дорага заплацілі фашысты. У часе крушэння і бою быў забіты нямецкі генерал і больш 150 гітлераўскіх галаварэзаў.

Так змагаюцца ў варожым тыле падругі неўміручай Рымы, так праслаўляюць яны імя гераіні. Так заваёўваецца ўсеагульная пашана і любоў, так нараджаецца слава.

Мікола ВІШНЕЎСКІ.

ДРЫЖАЦЬ АКУПАНТЫ І ІХ ПАСЛУГАЧЫ

З надыходам цяпла ў Віцебску так моцна запахла бітым немцам, што гітлераўцы тайком пачалі ўцякаць з горада. Але мясцовыя прыслужнікі акупантаў маюць таксама нядрэнны сабачы нюх. Не паспелі паны сесці ў машыну, як іх увішныя лёкаі абляпілі яе, як мухі падлу.

— Панове! Спадары!—заекаталі нямецкія паслугачы. —Майце-ж вы хоць гітлераўскае сумленне. На каго-ж вы нас пакідаеце? Вы-ж нам самім фюрэрам кляліся...

— Ідзіце вы разам з фюрэрам... ведаеце, куды?!—замахнуўся на паслугачоў немец. Але тыя так учапіліся за машыну, што іх не адарваць было і трактарам. Каб не падымаць гвалту, нямецкі начальнік пусціўся на хітрыкі. Ён адазваў у бок самага істэрычнага лізуна свaёй асобы—рэдактара віцебскай фашысцкай газеткі і сказаў яму:

— Гер Данілаў, мы думаем, што ў вас на карку не гаршчок з пілавінамі, а кацёл з чым-небудзь іншым. Зразумейце, што чым больш мы набярэм усякай поскудзі, тым менш у нас шансаў уцячы адгэтуль. А хіба вам прыемна трапіць у рукі чырвоных?

— Барані мяне божа!—закалаціўся рэдактар.

— Дык супакойце гэту драбязу. Напішыце ў газету, што мы не ўцякаем, а едзем за горад на шпацыр. А вас асабіста мы не пакінем. Верыце?

— Не!—упарта адказаў Данілаў.

— Ну, што-ж, заставайцеся тады тут. Ныцікаў і малавераў у Германіі хапае і без вас.

— Не губіце! — загаласіў рэдактар. —Я напішу, зараз-жа напішу...

Звязаўшы чамаданчык, ён пачаў пісаць «Адкрытае пісьмо панам панікёрам». Трэба сказаць, што небарака фашысцкі рэдактар тупаваты ад прыроды, і фантазія яго заўсёды была куртатая. Што-ж арыгінальнага ён мог прыдумаць цяпер, седзячы на дарожным чамаданчыку, калі ў яго ад страху дрыжалі не толькі лыткі, а ўсе вантробы калаціліся. І, не доўга думаючы, ён пачаў хлусіць, як яго нябожчыка дзеда сівы конь.

У першую чаргу рэдактар давёў да ведама сваіх хаўруснікаў па сабачай службе, што «калі немцы кажуць, што эвакуацыя горада Віцебска не стаіць у плане ваенных аперацый—дык гэта так і ёсць у сапраўднасці».

Напісаўшы гэтыя радкі, рэдактар збянтэжыўся. Нават ён сваім кароткім розумам зразумеў, што ягоным угаворам хаўруснікі не павераць, бо планы планамі, а факты фактамі. «У плане ваенных аперацый» немцаў «эвакуацыя» Сталінграда, Растова і іншых гарадоў таксама не стаяла. Але Чырвоная Армія з гэтым не палічылася. І казыраць нямецкімі планамі вельмі рызыкоўна. З гэтымі планамі сам Гітлер ускочыў, як сучка ў саладуху. Ад іх у небаракі фюрэра аж розум за розум зайшоў.

Успомніўшы пра гэта, рэдактар, як тапелец за саломінку, ухапіўся за Адольфа—ану-ж і вывезе! І ён ужо больш гучным голасам апавясціў, што «фюрэр Адольф Гітлер зусім не хворы смяртэльна».

Што-ж, з гэтым ніхто і не спрачаецца. Медыцына ніколі і не сцвярджала, што вар'яцтва—смяртэльная хвароба. Некаторыя вар'яты жывуць вельмі доўга. А некаторыя рэдагуюць нават фашысцкія газеткі. Толькі думаюць і пішуць яны шыварат-навыварат. Так, напрыклад, нямецкаму геру Данілаву здаецца, што «перамяшчэнне Ортскамендатуры з Віцебска ёсць толькі звычайнае перамяшчэнне і нічога больш», а «што тычыцца **ад'езда** з Віцебска некаторых паравозаў і вагонаў, дык у справе транспарта гэта зусім нармальная з'ява, што саставы то ад'язджаюць, то прыязджаюць».

Якой можна патрабаваць ад дурня логікі? Вядома, калі цягнікі **ад'язджаюць і прыязджаюць**—гэта нармальна. Але-ж Данілаў піша **толькі** аб «ад'ездзе з Віцебска» паравозаў і вагонаў. Тут ужо не толькі ў мазгах рэдактара не ўсё нармальна, не толькі яго галава зусім аслабела, але і становішча немцаў у Віцебску стала вельмі слабое. Фашысты бягуць з горада, як трučаныя. А рэдактар, каб выратаваць разам з нямецкімі і сваю ўласную шкуру, аж вылазіць з яе, угаварваючы сваіх хаўруснікаў, што «грамадзяне горада Віцебска нямецкай нацыянальнасці выязджаюць з горада не ад страху перад чырвонымі. Яны едуць добраахвотна на працу ў Германію».

Якія трапяткія сталі гэтыя тоўстыя немцы! То яны цэлай плоймай ехалі ў Беларусь, каб быць тут панамі і жывіцца чужою працай, то раптам самі надумаліся ехаць «на працу» назад, у Германію. І гэта ўсё «не ад страху перад чырвонымі», а так сабе... Проста немцам прыйшла ў галаву вясёлая задума—праехацца на тым транспарце, што мае сувязь з «ад'ездам з Віцебска некаторых паравозаў і вагонаў». Не верыце, паны прыслужнікі, свайму рэдактару? Як сабе хочаце. А што-ж іншае ён можа вам прыдумаць, седзячы на чамаданчыку? Тут нават не з яго розумам будучы і то нічога лепшага ў такім крытычным становішчы не выдумаеш. А Данілаў усё-ж-такі стараецца. Вось прачытайце, падзівіцеся, як у яго гладка выходзіць:

«Геаграфічная карта з нанесенай на ёй лініяй фронта, выстаўленая на пляцы перад будынкам былой думы, знята не пад націскам штурмавых войск Чырвонай Арміі, а толькі таму, што зімовыя маразы і вясновыя вятры пакарабацілі фанеру».

Ну, што вы хочаце ад няшчаснага рэдактара, калі супроць яго і вецер, і гром, і пярун з яснага неба?! Пакуль Чырвоная Армія не пабіла немцаў пад Сталінградам, на Паўночным Каўказе, на Доне, пад Вялікімі Лукамі, пад Ржэвам,—не было ні маразоў, ні ветру. А тады затрашчалі такія сіберныя маразы, узняліся такія шалёныя вятрыскі, што аж у Віцебску «пакарабацілі фанеру», на якой вісела «геаграфічная карта з нанесенай на ёй лініяй фронта»! Хіба-ж гэта не гладка прыдумана? Папрабуйце, пашукайце цяпер гэтага ветру ў полі і папытайцеся ў яго, чаму ён пакарабаціў так фанеру, што давялося зняць карту!

Не, што не кажыце, а рэдактар віцебскага фашысцкага лістка не дарам корміцца ў немцаў пад сталом: як можа, так і брэша. Пад канец свайго «адкрытага пісьма панам панікёрам» ён нават даволі яшчэ грозна гіркнуў на сваіх хаўруснікаў: «Якія яшчэ ёсць чуткі!».

Але чутак не было: пакуль рэдактар пісаў пісьмо, больш дальнебачныя і вяртлявыя немцы падаліся пяшком у кірунку на Кенігсберг. Неўзабаве за імі рынецца і рэдактар. Марна толькі будзе трудзіць ногі: вецер з усходу, вецер, які «пакарабаціў» карту, бура народнага гневу і кары насцігне ўсюды і змяце з зямлі і нямецкіх акупантаў, і іх паслугачоў.

Пятро ГЛЕБКА.

МІЖНАРОДНАЯ ІНФАРМАЦЫЯ

Войскі саюзнікаў высадзіліся на Пантэлерыі

Штаб саюзных войск у Паўночнай Афрыцы ў спецыяльным камюніке паведамляе, што гарнізон вострава Пантэлерыя капітуліраваў.

Капітуляцыя Пантэлерыі адбылася пасля жорсткай бамбардыроўкі вострава, якая была зроблена вялікімі злучэннямі цяжкіх, сярэдніх і лёгкіх бамбардыроўшчыкаў і знішчальнікаў. Самалёты саюзнікаў знаходзіліся над Пантэлерыяй на працягу ўсёй ночы на 10 чэрвеня і кожную чвэрць гадзіны, пачынаючы з досвітку 10 чэрвеня, наносілі ўдар за ўдарам па крэпасці вострава. Авіяцыя саюзнікаў была сустрэта вялікімі злучэннямі італьянскіх і германскіх знішчальнікаў, якія базіраваліся на аэрадромах Сіцыліі. 37 італьянскіх і германскіх самалётаў было збіта. Саюзнікі страцілі 6 самалётаў.

У ноч на 10 чэрвеня бамбардыроўшчыкі «Велінгтон» і «Харыкейн» наносілі ўдары па вострaву; пры гэтым былі зарэгістраваны шматлікія пападанні ў ваенныя збудаванні і аэрадром, які з'яўляецца адным з асноўных стратэгічных пунктаў Пантэлерыі.

Як перадае агенцтва Рэйтэр з Алжыра, высадка наземных войск саюзнікаў на востраў Пантэлерыя пачалася ў 12 гадзін дня. Дэсантныя часці саюзнікаў былі падтрыманы наступленнем з паветра і артылерыйскім агнём са значнай колькасці караблёў, у тым ліку крэйсераў і эсмінцаў.

Агенцтва Рэйтэр перадае, што вестка аб здачы гарнізона вострава Пантэлерыя прышла хутка пасля таго, як Рым абвясціў аб адхіленні гарнізонам другога патрабавання саюзнікаў аб капітуляцыі. Агенцтва ўказвае, што гэты важны востраў у Сіцылійскім праліве з'яўляецца часткай уласна-італьянскай тэрыторыі. З заняццем вострава першыя 30 квадратных міль італьянскай тэрыторыі трапілі ў рукі войск саюзнікаў.

Войскі саюзнікаў занялі востраў Лампедуза

Пасля капітуляцыі Пантэлерыі вялікія злучэнні сярэдніх бамбардыроўшчыкаў і знішчальнікаў-бамбардыроўшчыкаў паўночна-афрыканскіх паветраных сіл пачалі атакаваць востраў Лампедуза. Варожы гарнізон, які налічвае 3.000 чалавек, капітуліраваў. За[illegible] Лампедузы дае магчымасць саюзнікам узмацніць свой кантроль у Сіцылійскім праліве.

Капітуляцыя вострава Ліноса

Ранкам 13 чэрвеня эсмінец саюзнікаў наблізіўся да італьянскага вострава Ліноса, на якім ужо развіналіся белыя сцягі. Гарнізон праціўніка здаўся.

Паветраныя сілы саюзнікаў працягваюць атакаваць паветраныя базы праціўніка на Сіцыліі.

Баявыя дзеянні авіяцыі саюзнікаў

11 чэрвеня звыш 200 цяжкіх амерыканскіх бамбардыроўшчыкаў зрабілі налёт на Вільгельмсхафен і Куксхафен. У ноч на 12 чэрвеня вельмі вялікія злучэнні англійскіх бамбардыроўшчыкаў зрабілі налёт на Заходнюю Германію. Асноўным аб'ектам быў Дзюсельдорф, які быў падвергнуты выключна канцэнтраванай бамбардыроўцы. Адначасова быў зроблен налёт на Мюнстэр, дзе былі дасягнуты добрыя вынікі. На абодвы гэтыя гарады было скінута больш 2 тысяч тон бомбаў.

НАЛЁТ НА БРЭМЕН, КІЛЬ І РУРСКУЮ ВОБЛАСЦЬ

На досвітку 13 чэрвеня два вялікія злучэнні амерыканскіх бамбардыроўшчыкаў атакавалі рад аб'ектаў у Брэмене і Кіле. У ноч на 13 чэрвеня вялікія злучэнні англійскіх бамбардыроўшчыкаў зрабілі налёт на цэнтральныя раёны Рурскай вобласці. Асноўным аб'ектам налёта з'явіўся адзін з галоўных транспартных цэнтраў і цэнтр металургічнай прамысловасці Рурскай вобласці—Бохум.

Уільям Шырэр аб перспектывах вайны

Як перадае агенцтва Рэйтэр, толькі-што прыбыўшы ў Англію аўтар прагрымеўшай кнігі «Берлінскі дзённік» Уільям Шырэр у інтэрв'ю карэспандэнту газеты «Дэйлі мейль» выказаўся аб тым, дзе і калі будзе разбіт Гітлер. Надрукаваны газетай артыкул складаецца з адказаў Шырэра на рад пастаўленых яму пытанняў.

Пытанне: «Ці зможам мы разбіць Гітлера ў гэтым годзе?»

Адказ: «Зможам, але немцы, магчыма, пратрымаюцца ўсю зіму».

Пытанне: «Як магчыма дасягнуць хутчэйшага паражэння Гітлера?».

Адказ: «Утаржэннем на еўрапейскі кантынент найбольш кароткім і прамым шляхам».

Пытанне: «Якая ваша думка аб бамбардыроўках Германіі, як сродку перамогі ў вайне?»

Адказ: «Ёсць рызыка, што мы можам пераацаніць гэты сродак, і я, безумоўна, не веру ў тое, што вайна можа быць выйграна толькі гэтым метадам. Я належу да ліку тых, якія лічаць, што найлепшы аб'ект для бамбардыровак уяўляе Берлін. Берлін з'яўляецца штабам усёй акупіраванай Еўропы. У сувязі з гэтым усялякая атака праціўніка супроць яго мае асобае псіхалагічнае значэнне. Калі-б на Берлін кожную ноч пасылалася хоць-бы ўсяго тры бамбардыроўшчыкі проста для таго, каб не даць немцам спаць, то, па-мойму, гэта мела-б вялізны эфект. Каб не даць немцам прывыкнуць да падобнай тактыкі, належыла-б раз у тыдзень правадзіць сапраўды вялікі налёт».

Пытанне: «Што можа Гітлер зрабіць у адносінах Італіі?»

Адказ: «На маю асабістую думку, калі дзяржавы восі трапяць у цяжкае становішча, Гітлер пакіне Італію і пяройдзе да абарончай вайны на скарочаных лініях фронта ў Цэнтральнай Еўропе».

Пытанне: «Ці магчыма чакаць унутранага краху Германіі да поўнага знішчэння яе арміі на полі бітвы?»

Адказ: «Як толькі кіраўнікі германскай арміі пераканаюцца ў тым, што ігра прайграна, яны, як я лічу, паспрабуюць выгнаць Гітлера і ўсю яго зграю. Калі генералам гэта ўдасца, то, я мяркую, яны неадкладна запытаюцца аб умовах міру—вялікая небяспека, з якой мы павінны будзем сустрэцца. Што датычыцца прымянення атрутных матэрый, то сам германскі народ смяртэльна гэтага баіцца, а яго ваенныя кіраўнікі вельмі скептычна адносяцца да магчымасці атрымання перамогі шляхам прымянення гэтакіх».

Пытанне: «Што, па-вашаму, зробіць Гітлер, калі зразумее, што пацярпеў паражэнне?»

Адказ: «Возьме рэвальвер і застрэліцца. Што датычыцца Герынга і Гебельса, то яны паспрабуюць уцякаць у Швецыю ці ў якую-небудзь іншую нейтральную краіну, дзе, на іх думку, будзе магчыма выратаваць сваю скуру».

ВЕСТКІ З СОВЕЦКАЙ РАДЗІМЫ

Дзень Аб'еднаных Нацый

З мэтай дэманстрацыі салідарнасці Аб'еднаных Нацый, удзельнікаў Вашынгтонскай Дэкларацыі ад 1 студзеня 1942 года аб сумеснай барацьбе супроць агрэсіі, 14 чэрвеня гэтага года, па прапанове Совета Народных Камісараў СССР, усе совецкія дзяржаўныя ўстановы паднялі на сваіх будынках Дзяржаўны Сцяг Саюза Совецкіх Социялістычных Рэспублік у чэсць Вялікабрытаніі, Злучаных Штатаў Амерыкі і іншых Аб'еднаных Нацый, якія таксама адпаведным чынам адзначылі гэты дзень.

Чырвоныя Сцягі для Гвардзейскай арміі і Гвардзейскага корпуса

Указам Прэзідыума Вярхоўнага Совета СССР зацверджаны Чырвоныя Сцягі для Гвардзейскай арміі і Гвардзейскага корпуса Чырвонай Арміі. Гэтыя сцягі ўручаюцца арміям і корпусам пасля прысваення ім гвардзейскай назвы.

Новая домна на Урале

На Н-скім металургічным заводзе пушчана новая доменная печ. Яе пабудаваў калектыў будаўнікоў Главуралмета ў кароткі тэрмін.

Выдана першая плаўка чыгуна.

Калгаснікі сельгасарцелі «Беларускі працаўнік» (Пятроўскі раён, Яраслаўская вобласць) ідуць на ўборку сена для Чырвонай Арміі.

Летні адпачынак дзяцей франтавікоў

У Маскве зараз вядзецца вялікая работа па арганізацыі летняга адпачынку дзяцей франтавікоў. У Бауманскім раёне з 1 чэрвеня пачала працаваць дзіцячая пляцоўка на 100 дзяцей. З 10 чэрвеня 800 дзяцей паедуць у піонерскія лагеры. У Жалезнадарожным раёне адкрыты дзве аздараўляючыя і адна санаторная пляцоўкі для некалькіх сот дзяцей. У раённым Доме культуры для дзяцей арганізаваны майстэрні, наладжваюцца гульні, дэманструюцца фільмы. У Таганскім раёне тысячы дзяцей атрымалі магчымасць адпачыць на аздараўляючых і санаторных пляцоўках.

У домаўпраўленнях абсталёўваюцца дзіцячыя пакоі. Так, па Масквярэцкаму раёну арганізуецца 12 такіх пакояў на 400 дзяцей франтавікоў.

РЭДАКЦЫЙНАЯ КАЛЕГІЯ.

А1237.